

Türkiye - İsviçre ticaret ve tediye anlaşmasının tasdikına dair kanun lâiyhası ve Hariciye ve İktisat Encümenleri mazbataları (I/447)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/2837

25 - VI - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İsviçre ile 30 Mayıs 1940 tarihinde akit ve imza olunan Ticaret ve Tediye Anlaşması ile bu anlaşmaya merbut protokol ve mektupların tasdikı hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 19 - VI - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe lâiyhası

İsviçre ile aramızda mevcut 31 Mart 1938 tarihli Tediye Anlaşmasının İsviçreli taraftan feshi ihbar edilmesi üzerine, bu Anlaşma ile Ticaret Anlaşması arasındaki irtibatı muhafaza maksadile, 3. son kânun 1935 tarihli Ticaret Anlaşması da tarafımızdan feshedilmiştir.

Karşılıklı olarak feshedilen salifülârz iki Anlaşmanın yerine Tarafeynin ticarî ve malî menfaatlerine ve günün icaplarına daha uygun yeni bir Anlaşma akti için, memleketimize gelen, İsviçre heyeti ile cereyan eden müzakereler sonunda 30 Mayıs 1940 tarihinde bir Ticaret ve Tediye Anlaşması imzalanmıştır.

1 Haziran 1940 tarihinde meriyete giren bu Anlaşma Takas esasına müsteniddir.

Bundan böyle Takas usulüne tevfi kan İsviçreye gönderilecek olan mallarımızın bedelâtı üzerinden emrimize % 5 serbest döviz verilmesi ve İsviçrede yapılacak tediyelemimize tahsis edilmek üzere de % 10 ayrılarak bir hususî hesaba yatırılması kararlaştırılmıştır.

Anlaşmaya merbut münzam bir protokol ile eski Anlaşmanın meriyet mevkiinden kalktığı anda Kliring hesabında bloke kalacak mebalığın tasfiyesi için hükümler konmuş ve yine Anlaşmaya merbut ikinci münzam bir Protokol ile de İsviçreye olan malî borçlarımızın muayyen bazı mallarla transferi hakkında ahkâm vazedilmiştir.

Gerek kliring hesabının tasfiyesi, gerekse malî alacakların tediyesi için, yukarıda maruz Protokoller hükümlerine tevfi kan, İsviçreye gönderilecek emtia bedellerinden keza emrimize % 5 serbest döviz ve hususî hesaba % 10 ayrılması kararlaştırılmıştır.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye encümeni

Esas No. 1/447

Karar No. 27

24 - III - 1941

Yüksek Reisliğe

İsviçre ile 30 Mayıs 1940 tarihinde akit ve imza olunan Ticaret ve Tediye Anlaşması ile bu anlaşmaya merbut protokol ve mektupların tasdikı hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 19 - VI - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası encümenimize havale buyurulmakla Hariciye vekilliği mümessilinin hazır bulunduğu iğtimada tetkik ve müzakere olundu:

Mucip sebepler lâyihasında dermeyan olunan mütalealara ve verilen izahata nazaran kanun lâyihasının derpiş ettiği anlaşmalar ve merbutatı memleketimizin menfaatine uygun gö-

rülmüştür.

Aynen kabul edilen kanun lâyihası havalesi veçhile İktisat encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Ha. En. Reisi	M. M.	Kâtip
Konya	İstanbul	Tekad
M. Göker	A. Ş. Esmer	N. Poroy
Ankara	Antalya	Diyarbakır
F. R. Atay	Dr. C. Tunca	Zeki M. Alsan
Diyarbakır	Elâziğ	Gümüşane
Dr. İ. T. Öngören	F. A. Aykaç	Edib Tör
Manisa		Seyhan
Hikmet Bayur		Naci Eldeniz

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat encümeni

Esas No. 1/447

Karar No. 37

16 - IV - 1941

Yüksek Reisliğe

İsviçre ile 30 Mayıs 1940 tarihinde akit ve imza edilen Ticaret ve tediye anlaşması ile bu anlaşmaya merbut protokol ve mektupların tasdikı hakkında Hariciye vekilliği tarafından hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetince 19 - VI - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesi ve Hariciye encümeni mazbatasile birlikte encümenimize havale buyurulmuş olmakla Ticaret ve Hariciye vekâletleri mümessilleri hazır buldukları halde tetkik ve mütalea olundu.

İsviçre ile aramızda mevcut 31 Mart 1938 tarihli Tediye anlaşmasının İsviçreliler tarafından feshi üzerine bu anlaşma ile Ticaret anlaşması arasındaki irtibatı muhafaza maksadile 3 İkinci kânun 1935 tarihli Ticaret anlaşması da tarafımızdan feshedilmiş idi. Bu suretle karşılıklı olarak feshedilen iki anlaşmanın yerine kaim olmak üzere bu defa takas esasına müste-

nit olarak aktedilen anlaşmanın iki memleketin ticarî ve malî menfaatlerine ve bu günün icaplarına uygun olduğu mucip sebepler lâyihasında dermeyan olunan mütalealardan ve verilen izahattan anlaşılmiş olmakla mezkûr lâyihasın encümenimizce de aynen kabulü muvafık görülmüştür.

Ancak birinci maddede anlaşmanın meriyete girdiği tarih yalnız 1 Haziran olarak zikredilip senesi yazılmamıştır. Halbuki senenin zikri zarurî olduğundan 1940 ilâve olunmuştur.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İk. En. Reisi	M. M.	Kâtip
Giresun	Rize	Bilecik
İ. Sabuncu	Fuad Sirmen	K. Gülek
Afyon K.	Afyon K.	Ankara
Berç Türker	H. Erkan	M. Eriş

Ankara	Edirne	Eskişehir	Kars	Kastamonu	Konya
A. Ulus	T. Göksel	Emin Sazak	K. Arıklı	M. Celâl Bayar	H. Dikmen
Gaziantep	Erzincan	İzmir	Niğde		Zonguldak
Nuri Pazarbaşı	Sabih Başoğlu	Benat Arman	Dr. R. F. Talay		M. Bozma

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile İsviçre arasında 30 Mayıs 1940 tarihinde akit ve imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının tasdikına ait kanun lâyihası

MADDE 1 — İsviçre ile aramızda 30 Mayıs 1940 tarihinde akit ve imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşması ile merbutları 1 Haziran 1940 itibaren muteber olmak üzere kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Bş. V.	Aç. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	Fethi Okyar	S. Arıkan
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayık Öztrak	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mi. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A.F. Cebesoy	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	B. Karadeniz	Muhlis Erkmen
Mü. V.	Ti. V.	
A. Çetinkaya		

18 - VI - 1940

İKTİSAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Türkiye ile İsviçre arasında 30 Mayıs 1940 tarihinde akit ve imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının tasdikına ait kanun lâyihası

MADDE 1 — İsviçre ile aramızda 30 Mayıs 1940 tarihinde akit ve imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşması ile merbutları 1 Haziran 1940 tarihinden itibaren muteber olmak üzere kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

TÜRKİYE İLE İSVİÇRE ARASINDA TİCARET VE TEDİYE ANLAŞMASI

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ve İsviçre Konfederasyonu Hükûmeti,

İki Hükûmet arasında Ticarî mübadeleleri inkişaf ettirmek ve tediyelerin tanzimini kolaylaştırmak arzusuyla, 13 ilk kânun 1930 tarihinde Türkiye ile İsviçre arasında aktedilmiş bulunan ticaret mukavelenamesi hükümlerine halel gelmeksizin aşağıdaki hükümlerin kabulünü kararlaştırmışlardır :

Madde — 1

Türkiye ile İsviçre arasındaki Ticarî mübadeleler ithalât veya ihracatın yapıldığı anda iki memlekette cari olan ithalât ve ihracat umumî rejimlerine tevfikân icra olunacaktır.

Madde — 2

İşbu Anlaşmanın meriyete girişinden itibaren, Türkiye ile İsviçre arasındaki tediyelerin tanzimi aşağıdaki maddelerde derpiş edilen usullere tevfikân munhasıran hususî takas yolile icra kılınacaktır.

Madde — 3

- 1 - İki memlekette biri menşeli olup diğer memlekete ithal edilen bileümle emtia bedelleri ithalâtçı tarafından Türkiyede türk lirası olarak, aşağıda Merkez bankası diye anılan, Türkiye Cümhuriyet Merkez bankasına ve İsviçrede İsviçre frangı olarak İsviçre bankasına yatırılacaktır.
- 2 - İki memleket ihracatçıları lehine yapılacak tediyeler bu iki banka vesatâtile icra kılınacaktır.
- 3 - Merkez bankası ve İsviçre Takas Ofisi işbu Anlaşmanın muntazam bir şekilde işleyebilmesi için icap eden teknik usuller üzerinde mutabık kalacaklardır.

Madde — 4

- 1 - Bir ihraç bankası tarafından diğerine tevdi edilenediye emirleri İsviçre frangı olarak muharrer bulunacaktır.
- 2 - Türk lirası olarak muharrer borçlara mukabil İsviçre Millî Bankasına yapılacak tevdiat Merkez bankası tarafından tesbit edilmiş malûm son rayiçler üzerinden İsviçre frangına tahvil olunacaktır. Türkiyede Türk liralasının İsviçre frangına ve İsviçre franklarının Türk lirasına tahvil dahilî Türk mevzuatının tatbikinden mütevellit kurlara göre yapılacaktır.
- 3 - Türk lirası veya İsviçre frangından gayri bir para ile muharrer borçların tahvili satış mukavelesinde zikredilen borsa veya mahalde kote edilen son kura tevfikân icra olunacaktır.

Madde — 5

Merkez bankası ve İsviçre Millî bankası kendilerine yapılacak tevdiattan müteakabilen birbirlerini günü gününe haberdar edeceklerdir. Her tahsil ihbarnamesi hak sahiplerine ait tediyeleri mümkün kılmak için lâzmgelen izahatı ihtiva edeceklerdir.

Madde — 6

- 1 - İşbu Anlaşma hükümlerine göre, mal kıymeti olarak, nakliyat deniz yolile yapıldığı takdirde bu malın cif fiatı, nakliyat kara yolile yapıldığı takdirde alıcı memleketteki varış istasyonundaki teslim fiatı anlaşılacaktır.
- 2 - İki memleket arasında yapılan ticarî mübadelelerden mütevellit olup Türk ihracatçıları tarafından İsviçredeki mümessillerine borçlu bulunulan masraf ve komisyonlar ile İsviçre ihracatçıları tarafından Türkiyede mümessillerine borçlu bulunulan masraf ve komisyonlar işbu An-

laşma hükümlerine tevfiikan tesviye olunacaktır.

3 - Merkez bankası ve İsviçre millî bankası bu paraların mahiyet ve istimalini ve bunların yitkarıda zikredilen masraf ve komisyonlar bedelini hakikaten irae edip etmediğini tahkik ve mura-kabe hakkını muhafaza ederler.

Madde — 7

Türkiye veya İsviçreye mütekabilen ithal edilmeğe muhassas İsviçre veya Türkiye menşeli em-tiannın iştirası için avans suretile tediyat, Merkez bankası ve İsviçre millî bankasının muvafakatleri alınmak kaydıla, işbu Anlaşma hükümlerine tevfiikan tesviye olunacaktır.

Madde — 8

1 - İşbu Anlaşmanın meriyete konulmasından sonra her iki taraftan sevkedilen emtiaya iki memleket salâhiyettar makamları tarafından iki nüsha olarak, merbut nümuneye tevfiikan, veri-len bir menşe şahadetnamesi terfik olunacaktır.

2 - Bu şahadetnamelerin (B) nüshai saniyesi ithalât gümrüğü idaresi tarafından damgalana-cak ve ithalâteç tarafından kendisinin tevdiat icra edeceği müesseseye verilecektir.

3 - Merkez bankası ve İsviçre millî bankası bu şahadetnamelerin damgalanmış nüshalarını ait oldukları tediye ihbarnamelerine rapten, birbirlerine göndereceklerdir. Bununla beraber menşe şahadetnamelerinin ithalâteç memleket gümrüğü tarafından damgalanmış (B) kısmı mal bedeli-nin Merkez bankasına veya İsviçre millî bankasına yatırılması anında ithalâteç tarafından ibraz edilemediği takdirde, her iki teşekkül tediye ihbarnamelerini, bunlara işbu şahadetnameler terfik edilmekzisin, mütekabilen birbirlerine göndereceklerdir. Ancak şurası mukarrerdir ki Merkez ban-kası ve İsviçre Takas ofisi malın tamamen gümrüklenmesinden sonra mezkûr şahadetnamelerin bilâhare ithalâteç tarafından alâkadar teşekküle tevdiini temin için icap eden tedbirleri alacak-lardır.

4 - Bedeli 50 türk lirası veya diğer bir akçe ile bunun mukabilini tecavüz etmeyen murase-lât menşe şahadetnamelerinden muaf tutulacaklardır.

Madde — 9

Gerek Devlete veya Türk amme hizmetlerine, gerekse nafia işleri Mukaveleleri mucibince yapı-lan İsviçre emtiası satışları keza işbu Anlaşma ahkâmına tevfiikan tesviye olunacaktır.

Madde — 10

İki Hükûmetten her biri, iki memleket arasındaki işbu Anlaşma hükümlerine tevfiikan ticarî mubadelelerin tahakkukunu temin için kendisine teallûk eden muvafık tedbirleri alacaktır.

Madde — 11

İsviçre ticarî alacaklarının tesviyesine hâdim olmak üzere İsviçre ithalâtçıları tarafından İsviçre Millî bankasına yapılacak tevdiat aşağıdaki hususlara tahsis olunacaktır:

1 - Bu tevdiatın % 5 i gerek İsviçrede, gerekse ecnebi memleketlerde serbestçe kullanılmak üze-re Merkez bankasının emrine âmade tutulacaktır.

2 - % 10 u İsviçrede kullanılmak üzere İsviçre Millî bankasının Merkez bankası namına açtığı hususî bir hesabın matlubuna kaydedilecektir.

3 - % 85 şî, hususî takas muamelelerine hâdim olmak üzere İsviçre Millî bankasının Merkez bankası namına tuttuğu bir takas hesabının matlubuna kaydedilecektir.

Madde — 12

1 - İsviçre bankası tarafından Türkiye ile İsviçre arasında Ticarî mubadelelere ait tediyatın sureti tesviyesi hakkındaki 31 mart 1938 tarihli Anlaşma hükümlerine tevfikan, Merkez bankası namına açılmış olan takas hesabında işbu Anlaşmanın meriyet mevkiine girdiği tarihte mevcut bakiye işbu Anlaşmanın 11 nci maddesinin 3 ncu bendinde zikredilen takas hesabının matlubuna naklolunacaktır.

2 - İşbu Anlaşmanın meriyete girişinden evvel başlamış olan hususî takas muameleleri Türkiye ile İsviçre arasında ticarî mubadelelere ait tediyatın sureti tesviyesi hakkındaki 31 mart 1938 tarihli Anlaşma hükümlerine tevfikan tasfiye edileceklerdir.

3 - İşbu Anlaşmanın meriyet müddeti zarfında başlanıp inkıza tarihinde ikmal edilmemiş bulunan hususî takas muameleleri işbu Anlaşma hükümlerine tevfikan tasfiye olunacaklardır.

Madde — 13

İsviçre Konfederasyonu ile Lichtenstein Prensiği arasında 23 mart 1923 de münakit gümrük ittihadı muahedesi mucibince işbu Anlaşma Lichtenstein Prensiği Ülkesine de tatbik olunacaktır.

Madde — 14

İşbu Anlaşma bir sene müddetle muteber olmak üzere 1 haziran 1940 tarihinde meriyet mevkiine girecektir.

İki Hükümet 1 haziran 1941 tarihinden itibaren tatbik edilecek rejimi tayin için mart 1941 ayı içinde birbirleriyle temasa geçeceklerdir.

30 mayıs 1940 tarihinde Ankarada, iki nüsha olarak, fransızca tanzim edilmiştir.

N. Menemencioglu Etienne Lardy

Nümune

Menşe Şahadetnamesi

A. - Kısmı

Gönderen :	Gönderilen
İsim :	İsim
İkametgâh :	İkametgâh
Emtianın cinsi :	
Ambalaj tarzı :	
Koli adedi :	
Marka numara :	
Ağırlık :	{ Gayri safi kilo
	{ Safi kilo
Kıymet :	{ Fob
	{ CIF
Sevk yolu :	

Yukarıda gösterilen emtianın . . . . . menşeli olduğu ve işbu şahadetnamenin 30 - V - 1940

tarihinde imza edilen Türkiye - İsviçre Ticaret ve Tediye Anlaşması hükümlerine tevfikan verildiği tasdik olunur.

Mühür

....., ... 194

Veren salâhiyettar makamın ismi ve imza

Nümune

Menşe Şahadetnamesi

B. - Kısmı

Gönderen :

Gönderilen

İsim . . . .

İsim

İkametgâh :

İkametgâh

Emtiaınn cinsi :

Ambalâj tarzı :

Koli adedi :

Marka numara :

Ağırlık : { Gayri safi kilo

{ Safi kilo

Kıymet : { Fob

{ Cif

Sevk yolu :

Yukarıda gösterilen emtiaınn . . . . . menşeli olduğu ve işbu şahadetnamenin 30 - V - 1940 tarihinde imza edilen Türkiye - İsviçre Ticaret ve Tediye Anlaşması hükümlerine tevfikan verildiği tasdik olunur.

Mühür

....., ... 194

Veren salâhiyettar makamın ismi ve imza

Bu kısım, aynen A. - Kısmının numarasını taşıyacak, gümrükler tarafından damgalanacak ve Tediyeinin yapılacağı müesseseye verilmek üzere ithalâtçiya iade olunacaktır.

TÜRKİYE İLE İSVİÇRE ARASINDA 30 MAYIS 1940 TARİHİNDE İMZA EDİLEN TİCARET
VE TEDİYE ANLAŞMASINA MUNZAM KLİRİNGİN TESVİYESİNE MÜTEALLİK
PROTOKOL

Türkiye ile İsviçre arasında bu günkü tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşmasının, imzası anında, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve İsviçre Konfederasyonu Hükûmeti aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır :

Madde — 1

Türkiye ile İsviçre arasında bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının meriyete girişi tarihinde top yekûn kliring hesapları tasfiyeye tâbi tutulacaklardır. Bu tasfiye, işbu munzam Protokol diğer bir şekil tayin eylemediği ahvalde, Türkiye ile İsviçre arasında Ticarî mübadelelere ait tediyelerin sureti tesviyesi hakkındaki 31 mart 1938 tarihli Anlaşma hükümlerine tevfikan icra olunacaktır.

Madde — 2

Bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının meriyete girişinden evvel ve kliring yolile tediye edilmek üzere Türkiyeye ihraç edilen İsviçre emtiası bedellerinden, mütevellit matlubatın ve bunlara müteallik masraf ve komisyonların tasfiyesi aşağıdaki şekilde icra edilecektir :

1 - Tarih sırasile tasfiye :

Bu suretle tasfiye, bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının meriyete konulmasından sonra Türkiye menşeli kuru incirler ile hurda diye anılan incirlerin İsviçreye ihracı suretile icra olunacaktır. Bu ihracat bedelinin % 85 i mevzubahs tasfiyeye tahsis kılınacaktır. Kalan % 15 si yukarıda anılan Anlaşmanın 11 nci maddesinin 1 ve 2 numaralı fıkralarında münderiç hükümlere tevfikan kullanılacaktır.

2 - Tarih sırası haricinde tasfiye :

Bu suretle tasfiye, bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının meriyete konulmasından sonra kuru incir, hurda diye anılan incir, kuru üzüm, fındık ve tütünden gayri Türkiye menşeli emtiaın İsviçreye ihracı suretile icra olunacaktır. Bu ihracat bedelinin % 65 i mevzubahs tasfiyeye tahsis kılınacaktır. % 15 i yukarıda anılan Anlaşmanın 11 nci maddesinin 1 ve 2 numaralı fıkralarında münderiç hükümlere tevfikan kullanılacaktır. Kalan % 20 si tarih sırasile tasfiye için top yekûn kliring hesabının idamesine yarıyacaktır.

Madde — 3

Bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının meriyete konulmasından evvel ve kliring yolile tediye edilmek üzere gerek top yekûn hesabın idamesi, gerekse 2 nci madde de istihdaf edilen alacakların tarih sırası haricinde tasfiyesi için İsviçreye ihraç edilen Türk menşeli emtia bedeli yukarıda işaret edilen 31 mart 1938 tarihli Anlaşma hükümlerine tevfikan tasfiye olunacaktır.

Madde — 4

31 mart 1938 tarihli Anlaşmanın 6 nci maddesi hükümleri hilâfına olarak bir paranın diğerine tahvili bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının 4 ncü maddesi hükümlerine tevfikan icra kılınmıştır.

Madde — 5

Merkez bankası ve İsviçre takas ofisi, baliği Merkez bankası tarafından tutulan İsviçre Milli

bankasının top yekûn hesabına henüz yatırılmamış bulunan ve işbu munzam protokolün tatbik sahasına giren İsviçre alacaklarının hangileri olduğunu tayine çalışacaklardır.

Madde — 6

İsviçre Millî bankası tarafından tutulan kliring top yekûn hesabına yapılan tevdiat, henüz tesviye edilmemiş Merkez bankasına vaki tediyatı ve 5 nei maddede derpiş edildiği şekilde tayin olunan ve henüz Merkez bankasına yatırılmamış bulunan alacaklar esmanmı tevzi eylediği takdirde müteakiben ithal edilecek kuru incir ve hurda diye alman incirler bedeli bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşması hükümlerine tevfikân istimal olunacaktır.

Madde — 7

Eğer İsviçre Millî bankası tarafından tutulan kliring top yekûn hesabına yatırılan paraların bitmesinden sonra 31 mart 1938 tarihli Anlaşma hükümlerine tâbi diğer İsviçre alacakları zuhur edecek olursa iki memleket salâhiyettar teşekkülleri, bunların işbu munzam protokol hükümlerine tevfiKAN tesviyesini mümkün kılmak üzere icap eden tedbirleri alacaklardır.

Madde — 8

İşbu munzam protokolün meriyet müddeti bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının meriyet müddetinin aynı olacak ve mezkûr Anlaşmanın lâyenfek bir cüzünü teşkil edecektir.

Ankarada, iki nüsha olarak, Fransızca, 30 mayıs1940 tarihinde tanzim edilmiştir.

N. Menemencioğlu

Etienne Lardy

TÜRKİYE İLE İSVİÇRE ARASINDA 30 MAYIS 1940 TARİHİNDE İMZA EDİLEN TİCARET VE TEDİYE ANLAŞMASINA MUNZAM İSVİÇREDEKİ TÜRK HARİCİ MALİ SERVİSİNE MÜTEDAİR PROTOKOL

Madde — 1

İşbu munzam protokol mefadinca kastedilen malî alacaklar şunlardır:

a) Türkiyeye yatırılmış sermayelerin, Türk mevzuatına veya hususî anlaşmalara göre, bütün yabancı memleketlere veya betahsis İsviçreye her nevi Türk emtiası ihracında kullanılmak üzere Türk lirası olarak tediye edilebilen iratları, 1 kânunusani 1940 da ve bu tarihten beri bilâ inkıta ikamet-gâhları İsviçrede bulunan hakikî veya hükmi şahıslara veyahut, senedatı İsviçrede mevdu bulunmak şartile, ecnebi memleketlerde mukim İsviçre tebaasına ait buldukları ve bir üçüncü memlekette tahsil edilemedikleri takdirde.

b) Türk Hükümetile atideki şirketler arasında 19 teşrinisani 1938 tarihinde aktolunan anlaşmalarda tarif edilen (A) kontenjanları malî servisi:

Anadolu demiryolu şirketi

Haydarpaşa limanı şirketi

Madde — 2

Yukarıda 1 nei maddede işaret olunan malî alacaklar İsviçreye Türk menşeli tütün ve kuru üzüm ithali suretile ve bütün fındık ithalâtının % 50 si ile tesviye edilebileceklerdir; fındık ithalâtının

diğer % 50 si bu günkü tarihle imzalanan Ticaret ve Tediye Anlaşması ahkâmına tevfikân ticarî mübadelâta tahsis edilecektir.

Madde — 3

Yukarıdaki 2 nei maddede mezkûr emtiânın bedeli olarak İsviçre millî bankasına yatırılan me-baliğ aşağıdaki şekilde taksim edilecektir :

a) %5 i gerek İsviçrede, gerekse eenebi memleketlerde serbestçe kullanılmak üzere Merkez ban-kasının emrine amâde tutulacaktır.

b) % 10 u bu günkü tarihle imza edilen Anlaşmanın 11 nei maddesinin 2 numarasında derpiş edilmiş hususî hesaba yatırılacaktır.

c) % 85 i işbu munzam protokol hükümlerine tevfikân malî alacakların tesviyesine tahsis olu-nacaktır.

Madde — 4

İşbu munzam Protokolün meriyeti müddetince transfer edilebilecek malî alacakların top yekûn balığı, ahdi sene çerçevesi dahilinde, ticarî ve malî mübadelelere ait tediyeatta % 25 ile tahdit edilmiş ise de on iki aylık bir müddet için 2 500 000 İsviçre frankını geçmeyecektir. Şayet bu müddet zarfında mevzubahs % 25 veyahut 2 500 000 İsviçre frankı teavüz edilecek olursa yuka-rıdaki 2 nei maddede sayılan emtia ticarî muamelelere tahsis olunacaktır.

Madde — 5

İşbu munzam protokolde derpiş edilen transfer hakkını kullanmış olan malî alacak sahipleri için bu tesviye tarzı tahsil edilen alacaklar hakkında katî mahiyeti haiz olacaktır. Bu tesviye tarzı imkânından istifade etmek istemeyen alacaklılar, tahsil edilmeyen alacaklar için bilecümle hakla-rını muhafaza ederler. İşbu munzam Protokolün hükmü sakit olduktan sonra da aynı hak mah-fuzdur.

Madde — 6

1 nei maddede zikredilen malî alacakların tesviyesine hâdim olmak üzere İsviçreli ithalâtçıla-rın İsviçre Millî bankasına yaptıkları tevdiat İsviçre Millî bankasının Merkez bankası namına açacağı «Türkiyedeki malî alacaklar» isimli bir hesabın matlubuna kaydolunacaklardır.

Aynı suretle, işbu alacakların karşılığını teşkil eden türk liraları Merkez bankasının İsviçre Millî bankası namına açacağı «İsviçre malî alacakları» isimli bir hesabın matlubuna yatırılacaktır.

Madde — 7

Merkez bankası ve İsviçre Takas ofisi işbu munzam Protokolün hüsnü tatbikını temine matuf teknik hususat hakkında mutabık kalacaklardır.

Madde — 8

İşbu munzam Protokolün meriyet müddeti bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye An-laşmasının meriyet müddetinin aynı olacak ve mezkûr Anlaşmanın lâyenfek bir cüzünü teşkil edecektir.

Ankarada, iki nüsha olarak, fransızca, 30 mayıs 1940 tarihinde tanzim edilmiştir.

N. Menemencioğlu

Etienne Lardy